

ارزیابی تزریق دوز تقویت کننده واکسن کووید-۱۹

گزاره برگ حاضر توسط مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران تهیه شده است.

مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران، سازمانی است که برای دیده‌بانی وضعیت سلامت، تولید و ترویج به‌کارگیری شواهد علمی مورد نیاز برنامه‌ریزان و سیاستگذاران سلامت در سطح ملی ایجاد شده است.

تمرکز اصلی فعالیت‌های مؤسسه بر روی نتایج و پیامدهای اقدامات و مداخلات انجام شده در حوزه سلامت است.

مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران در تلاش است با عمل به رسالت خود به‌عنوان دیده‌بان سلامت کشور با استفاده از همه توان دانشی داخل کشور و به‌کارگیری ظرفیت‌های بین‌المللی، ضمن پیش‌بینی روندها و رصد شاخص‌های نظام سلامت؛ با استفاده از تجربیات سایر نظام‌های سلامت، مداخلات مؤثر برای اصلاحات در نظام سلامت را طراحی و توصیه کند و در صورت اجرای آنها به ارزیابی و پایش مداخلات می‌پردازد. از سویی به‌عنوان مرجع و مشاور تأمین شواهد علمی تصمیم‌گیران سلامت در کشور و دیده‌بانی منطقه شناخته شده و از این طریق مجریان و متولیان حوزه سلامت را در دستیابی به جامعه سالم یاری می‌کند.

نتیجه‌گیری

بر اساس مطالعات، پس از واکسیناسیون کووید-۱۹، محافظت در برابر این ویروس با گذشت زمان کاهش می‌یابد، بنابراین تزریق دوز تقویت‌کننده واکسن در ایمن نگه‌داشتن در برابر ویروس کووید-۱۹ ضروری به‌نظر می‌رسد. همچنین توجه به این‌که بیشترین اثربخشی دوز تقویت‌کننده واکسن کووید-۱۹ در افراد بالای ۶۵ سال مشاهده شده، بهتر است این گروه سنی در اولویت دریافت دوز سوم واکسیناسیون کووید-۱۹ قرار بگیرند.

مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران

بلوار کشاورز، خیابان وصال شیرازی،
خیابان بزرگمهر شرقی، پلاک ۷۰

nihr.tums.ac.ir

مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران
دسرخانه دیده‌بانی سلامت

منابع

- <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/vaccines/booster-shot.html>
- <https://www.cdc.gov/vaccines/acip/meetings/downloads/slides-2021-9-23/03-COVID-Oliver.pdf>

معرفی گزاره‌برگ

نوشتار تک‌برگ برای ارائه اطلاعات در چارچوبی است که نکات کلیدی در آن برجسته شده است.

در پاسخ به چه پرسش‌هایی تدوین شده است؟

- فواید و مضرات (خطرات) تزریق دوز تقویت‌کننده واکسن کووید-۱۹ چیست؟
- تزریق دوز تقویت‌کننده واکسن کووید-۱۹ برای چه افرادی نیاز است؟

شامل چه مواردی است؟

- تعریف و اهداف، فواید و مضرات (خطرات)، الزامات قانونی و توصیه‌هایی برای دریافت دوز تقویت‌کننده واکسن کووید-۱۹؛
- افراد و مشاغلی که واجد شرایط دریافت دوز تقویت‌کننده واکسن کووید-۱۹ هستند

شامل چه مواردی نیست؟

در این ارزیابی داده‌های اولیه بررسی نشده است.

فهرست گزاره برگ شامل چه مواردی است؟

- ارزیابی گزارش ارائه‌شده توسط وب‌سایت CDC (centers for disease control and prevention) در زمینه بررسی فواید، مضرات و اولویت‌های تزریق دوز تقویت‌کننده واکسن در دوران همه‌گیری کووید-۱۹؛
- نتیجه‌گیری.

دریافت نسخه الکترونیکی

nihhr.tums.ac.ir

ارزیابی تزریق دوز تقویت‌کننده واکسن کووید-۱۹

پیام اصلی

- پس از واکسیناسیون کووید-۱۹، محافظت در برابر این ویروس با گذشت زمان کاهش می‌یابد؛
- بعد از تزریق دوز دوم واکسن، مضرات (خطرات) براساس سن و جنس افراد متفاوت است؛
- بیشترین اثربخشی دوز تقویت‌کننده واکسن در بزرگسالان بالای ۶۵ سال مشاهده شد؛
- اولویت اصلی باید ادامه واکسیناسیون افراد واکسینه نشده باشد.

مقدمه

مطالعات نشان می‌دهند که پس از واکسیناسیون کووید-۱۹، محافظت در برابر این ویروس با گذشت زمان کاهش می‌یابد و ممکن است در برابر نوع دلتا کمتر محافظت ایجاد کند. اگرچه، واکسیناسیون کووید-۱۹ برای بزرگسالان ۶۵ سال به بالا، همچنان در پیشگیری از بیماری‌های شدید مؤثر است. در حال حاضر شواهد نشان می‌دهد که در میان کارکنان مراقبت‌های سلامت و سایر کارکنان خط مقدم سلامت، اثر واکسن در برابر عفونت‌های کووید-۱۹ با گذشت زمان کاهش می‌یابد. این اثربخشی کمتر احتمالاً به دلیل کاهش حفاظت با گذشت زمان از واکسیناسیون (به عنوان مثال کاهش ایمنی) و همچنین عفونی بودن بیشتر نوع دلتا است. افراد ۶۵ سال به بالا و بزرگسالان ۶۴-۵۰ سال با بیماری‌های زمینه‌ای باید از دوز تقویت‌کننده واکسن کووید-۱۹ استفاده کنند. خطر بیماری شدید ناشی از کووید-۱۹ با بالا رفتن سن افزایش می‌یابد. همچنین برای بزرگسالان در هر سنی با بیماری زمینه‌ای می‌تواند افزایش یابد.

تعریف دوز تقویت‌کننده

تزریق دوز تقویت‌کننده واکسن زمانی انجام می‌شود که فرد، دوره واکسیناسیون خود را تکمیل کرده و محافظت در برابر ویروس کووید-۱۹ با گذشت زمان کاهش یافته است. دوز اضافی برای افرادی که دارای سیستم ایمنی متوسط تا ضعیف هستند، تجویز می‌شود. این دوز اضافی از واکسن برای بهبود پاسخ افراد دارای نقص ایمنی به سری واکسن‌های اولیه اضافه می‌شود.

اهداف برنامه دوز تقویت‌کننده

- پیشگیری از بیماری‌های شدید؛
- حفظ نیروی کار و ظرفیت مراقبت‌های سلامتی، جلوگیری از انتقال و توازن فواید/ مضرات (خطرات) فردی.

افراد واجد شرایط دریافت دوز تقویت‌کننده واکسن

- افراد بالای ۶۵ سال و بیشتر؛
 - افراد بالای ۱۸ سال که در مراکز مراقبت (مثل بهزیستی و آسایشگاه‌ها) زندگی می‌کنند؛
 - افراد بالای ۱۸ سال که بیماری‌های زمینه‌ای دارند؛
 - افراد بالای ۱۸ سال که در مکان‌های پُرخطر کار می‌کنند.
- افراد بالای ۱۸ سال که در مراکز مراقبت زندگی می‌کنند، اغلب افرادی هستند که به صورت گروهی باهم زندگی می‌کنند و دارای بیماری‌های زمینه‌ای هستند، به همین دلیل بیشتر در معرض خطر عفونت و بیماری شدید کووید-۱۹ قرار دارند. همچنین افراد دارای بیماری‌های زمینه‌ای و افرادی که در مکان‌های پُرخطر (مانند مراکز مراقبت‌های سلامت، مدارس، مراکز اصلاح تربیت یا سرپناه‌های مخصوص افراد بی‌خانمان) کار و یا زندگی می‌کنند نیز در معرض خطر عفونت و بیماری شدید کووید-۱۹ قرار دارند. این افراد پس از در نظر گرفتن فواید و مضرات (خطرات) می‌توانند یک نوبت تزریق دوز تقویت‌کننده واکسن داشته باشند.

مشاغل واجد شرایط دریافت دوز تقویت‌کننده واکسن

- کارکنان خط مقدم (به‌عنوان مثال کارکنان مراقبت‌های سلامت، آتش‌نشانان، پلیس و کارکنان آسایشگاه‌ها)؛
- کارکنان آموزشی (به‌عنوان مثال معلمان، کارکنان پشتیبانی و کارکنان مهدکودک)؛
- کارگران مواد غذایی و کشاورزی؛
- کارگران تولیدی؛
- آرایشگران؛
- کارکنان خدمات پُست؛
- کارگران حمل‌ونقل عمومی؛
- کارگران فروشگاه مواد غذایی.

آیا استفاده از دوز تقویت‌کننده واکسن به معنی ناکارآمدی واکسن اولیه است؟

خیر، واکسن‌های کووید-۱۹ به خوبی از بیماری‌های شدید، بستری شدن در بیمارستان و مرگ، حتی در برابر نوع گسترده دلتا، جلوگیری می‌کنند. با این حال، کارشناسان سلامت عمومی شاهد کاهش حفاظت، به ویژه در میان برخی از افراد، در برابر بیماری‌های خفیف و متوسط هستند.

در صورت عدم تزریق دوز تقویت‌کننده واکسن، آیا شخص، واکسینه کامل محسوب می‌شود؟

بله، دو هفته بعد از این‌که فرد هر دو دوز واکسن‌های مربوط به کووید-۱۹ (بریا واسکن‌های دو دوزه) را دریافت کرد، واکسینه شدهٔ کامل در نظر گرفته می‌شود.

فواید و مضرات (خطرات) دوز تقویت‌کننده واکسن (این اطلاعات در مورد واکسن فایزر ارائه می‌شود)

- این نتایج از یک کارآزمایی بالینی به حجم ۳۰۰ نفر و در محدوده سنی ۱۸ تا ۵۵ سال استخراج شده است. در این کارآزمایی، حداقل ۲/۳ بزرگسالان واکسینه شده مایل به دریافت دوز تقویت‌کننده هستند. پاسخ‌دهندگان پیمایش، افراد مُسن و کارکنان مراقبت‌های سلامت را برای دوز تقویت‌کننده در الویت می‌دانستند و برای افراد جوان‌تر اولویت کمتری قائل هستند. لازم به ذکر است که دوز تقویت‌کننده واکسن باید از نوع واکسن اولیه باشد. فواید و مضرات (خطرات) دوز تقویت‌کننده واکسن به شرح زیر است:
- دوز تقویت‌کننده واکسن باعث افزایش پاسخ ایمنی در افرادی می‌شود که ۶ ماه از تکمیل دوز دوم واکسن آن‌ها گذشته است؛
 - فواید و مضرات (خطرات) دوز تقویت‌کننده در افراد وابسته به سن و جنس متفاوت است؛
 - حتی در داخل یک گروه سنی هم، فواید و مضرات (خطرات) به‌علت جنسیت و یا شرایط پزشکی فرد ممکن است، متفاوت باشد؛
 - بیماری کووید-۱۹ و واکسیناسیون کووید-۱۹ بر حسب گروه‌های اقتصادی اجتماعی و جمعیت‌شناختی متفاوت است. با این حال، اثر واکسن و فواید و مضرات (خطرات) دوز تقویت‌کننده براساس نژاد و قومیت متفاوت نیست؛
 - بیشترین فواید تزریق دوز تقویت‌کننده در افراد بالای ۶۵ سال مشاهده شده است و برای سایر سنین اثر بخشی اولیه کمتر بوده است؛
 - خستگی و درد در محل تزریق، شایع‌ترین عوارض جانبی گزارش شده بود و در کل، اکثر عوارض جانبی، خفیف تا متوسط بود. با این حال، مانند تزریق دو دوز در سری اولیه، عوارض جانبی جدی نادر است اما ممکن است رخ دهد.

شواهدی برای چارچوب توصیه‌ها

چارچوب توصیه‌ها برای ملاحظات بالینی	
عدم توصیه به مداخله	زمانی استفاده می‌شود که مضرات (خطرات) به‌طور واضح از فواید در یک جمعیت بیشتر باشد.
توصیه به مداخله براساس ارزیابی فواید و مضرات (خطرات) برای افراد	زمانی استفاده می‌شود که تفاوت در فواید و مضرات (خطرات) در جمعیت وجود داشته باشد.
توصیه به مداخله	زمانی استفاده می‌شود که فواید به وضوح، بیشتر از مضرات (خطرات) در جمعیت است.